

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра статистики

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

(А.З.Підгорний)

« _____ » _____ 2016 р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 6.030506 «Прикладна статистика»

за темою:

СТАТИСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ СТРУКТУРИ ТА ДИНАМІКИ ВАЛОВОГО
ВНУТРІШНЬОГО ПРОДУКТУ

Виконавець

студентка IV курсу обліково-
економічного факультету

Услиста Ю. А. _____
(підпис)

Науковий керівник

к.е.н., доцент Милашко О. Г.

(підпис)

Одеса 2016

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ВАЛОВИЙ ВНУТРІШНІЙ ПРОДУКТ – ЦЕНТРАЛЬНИЙ ПОКАЗНИК СИСТЕМИ НАЦІОНАЛЬНИХ РАХУНКІВ	5
1.1. Сутність валового внутрішнього продукту та його місце в системі національних рахунків.....	5
1.2. Види, структура валового внутрішнього продукту та пов'язані з ним показники результатів економічної діяльності	10
РОЗДІЛ 2. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ СТАТИСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ВАЛОВОГО ВНУТРІШНЬОГО ПРОДУКТУ.....	17
2.1. Статистичні методи дослідження динаміки валового внутрішнього продукту	17
2.2. Дослідження структури валового внутрішнього продукту статистичними методами.....	22
2.3. Методологія розрахунку прогнозних рівнів валового внутрішнього продукту	24
РОЗДІЛ 3. СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ВАЛОВОГО ВНУТРІШНЬОГО ПРОДУКТУ УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ.....	27
3.1. Статистичний аналіз динаміки валового внутрішнього продукту України та Польщі	27
3.2. Аналіз структури валового внутрішнього продукту України та Польщі в ринкових цінах	30
3.3. Розрахунок прогнозного рівня валового внутрішнього продукту.....	47
ВИСНОВКИ	60
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	63
ДОДАТКИ.....	65

ВСТУП

Актуальність теми

На політичній та економічній світовій арені кожна країна займає своє місце, яке визначається відповідно до економічного потенціалу та могутності кожної з них. Економічний потенціал – це можливості національної економіки задовольняти економічні потреби суспільства у вигляді виготовлення матеріальних благ та надання сфери послуг. Завдяки цим можливостям країна забезпечує себе рядом ресурсів – науково-технічними, матеріальними, природними, інформаційними, фінансовими, трудовими та іншими.

Найбільш універсальним показником, який відображає економічний потенціал та могутність держави виступає внутрішній валовий продукт. Важливе значення розміру цього економічного показника і робить його статистичне дослідження не просто актуальним, але і необхідним, в першу чергу.

Мета і завдання випускної роботи

Метою даної випускної роботи є проведення статистичного дослідження структури та динаміки валового внутрішнього продукту в Україні.

Завдання випускної роботи – обґрунтувати сутність валового внутрішнього продукту, вказати його місце в системі національних рахунків, проаналізувати види, структуру та надати характеристику показників результатів економічної діяльності, пов'язаних з ним. Крім того, завданням дипломної роботи є кількісна та якісна оцінка структури валового внутрішнього продукту, аналіз його динаміки у ринкових цінах, порівняння структур валового внутрішнього продукту України та Польщі. Також написання випускної роботи націлене на розробку прогностного рівня валового внутрішнього продукту на 2015, 2016 та 2017 роки.

Об'єкт і предмет дослідження

Об'єктом даної випускної роботи виступає економічна потужність та могутність України, а предметом – її валовий внутрішній продукт.

Методи дослідження

Для статистичного аналізу структури валового внутрішнього продукту в Україні будуть використані три методи його розрахунку: виробничий, розподільний

та метод кінцевого використання, які і символізують структурні частини досліджуваного економічного показника.

Оцінка та спостереження за динамікою валового внутрішнього показника буде проведена за допомогою індексного методу.

Розрахунок прогнозного рівня валового внутрішнього продукту буде здійснюватися на основі методу екстраполяції.

Інформаційна база дослідження

За інформаційну базу випускної роботи приймаються дані, зібрані з сайту Державної служби статистики в розділах «Публікації» (Економічна статистика – Національні рахунки), «Статистична інформація» (Економічна статистика – Національні рахунки), «Статистичні спостереження» (Звіти з якості національних рахунків України), «Експрес-випуски» (Національні рахунки). Матеріал для написання дипломної роботи також береться з наукових публікацій вітчизняних вчених, наукових видань і збірників.

ВИСНОВКИ

В результаті написання дипломної роботи було проведено дослідження динаміки валового внутрішнього продукту в ринкових цінах в Україні, проаналізована структура макроекономічного показника, а також здійснено прогноз на 2015-2017 роки.

Під час вивчення динаміки та структури валового внутрішнього продукту України було здійснене порівняння економічних показників з Польщею. В результаті чого було виявлено декілька основних положень.

По-перше, економіка Польщі є досить стабільною, а отже більш стійкою, порівняно з Україною. Єдине коливання спостерігається в 2008-2010 роках, найбільше виражено в 2009 році, коли багато економічних показників, які входять в склад валового внутрішнього продукту, раптово пішли на спад. Причиною цього стала глобальна економічна криза 2008 року, яка розпочалася з банкрутства, злиття, консервації декількох великих американських фінансових фірм [11]. Не дивлячись на це, рівень валового внутрішнього продукту Польща зуміла втримати на сталому рівні в той час, коли економіка України миттєво піддалася зовнішньому впливу.

По-друге, в структурі валового внутрішнього продукту двох порівнюваних держав існує високий ступінь схожості. Це говорить про те, що хоча стан нашої країни в рази гірший, ніж стан Польщі, проте підхід до формування макроекономічного показника дійсно подібний, а отже, ми йдемо в правильному напрямі.

По-третє, розбіжності у структурі валового внутрішнього продукту все ж є. Перш за все – це частка відрахувань на соціальне страхування, яка входить до макропоказника, розрахованого розподільчим методом в складі оплати праці робітників. Варто відмітити, що в Україні питома вага відрахувань на соціальне страхування вдвічі перевищує показник Польщі. Таке високе навантаження на населення не впливає позитивно на благоустрій, а, в результаті, і на виробництво товарів і послуг.

Не можна не відмітити й постійні коливання у структурі валового внутрішнього продукту України, розрахованого виробничим методом, які відбуваються за рахунок

щорічного зростання податків на продукти. Порівняно з субсидіями, податки ростуть з неймовірною швидкістю. Крім того, якщо збережеться наявна в країні тенденція, то розмір чистих податків на продукти обіцяє щороку поступово збільшуватися в той час, коли рівень заробітної плати робочих і працівників в прогностному періоді йде на спад.

Загалом, порівнюючи валовий внутрішній продукт та його структуру в Україні та Польщі, виникає враження, що в Україні насправді справи йдуть набагато ліпше, ніж у її «конкурента». Проте варто лише придивитися і можна зрозуміти, що валовий внутрішній продукт в Україні росте швидше, ніж у Польщі через стрімке підвищення саме ринкових цін, через втрату купівельної спроможності гривні, а не через збільшення фізичного обсягу валового внутрішнього продукту.

Більшість економічних показників, які були досліджені в даній дипломній роботі здавалися нижчими в Польщі, ніж в Україні. Проте, вони відрізнялися стабільністю і поступовим зростанням, без суттєвих коливань, які й вибивають економіку України з колії.

На мій погляд, одна з ключових причин всіх наших проблем — вкрай низький рівень якості управління в Україні. Протягом останніх 10 років рівень держуправління послідовно знижувався і зараз є критично низьким, що ставить під загрозу саме існування української державності.

Збільшення темпів зростання номінального валового внутрішнього продукту досить легко досягається завдяки інфляції. Наприклад, у 2011 році порівняно з 2010 роком ціни зросли приблизно на 11%. Це призвело до виходу України за рамки горезвісного однозначного показника зростання цін, до якого так прагнув уряд. Якщо Кабінет Міністрів припускає, що тенденція до зростання цін буде продовжена, підвищення оцінок номінального валового внутрішнього продукту цілком закономірне. Більше того, завдяки інфляції його можна наростити і на 5%, і на 10%. Інфляційні ризики в цьому році дуже високі. Вже можна спостерігати підвищення тарифів у секторі житлово-комунального господарства, перегляд цін на

газ. Як і раніше неспокійна ситуація на ринку нафти зумовлює подальше подорожчання бензину, а отже, подорожчання транспортних послуг.

Зростання валового внутрішнього продукту могло би стати цілком реальним, якби влада стимулювала бізнес, встановила чіткі правила гри, запропонувала програму розвитку. Це дозволило б частині бізнесу вийти з «тіні». За деякими оцінками співвідношення тіньового та офіційного секторів в Україні зараз становить 50 на 50. Якби тіньовий сектор зменшувався хоча б на 10% в рік, переходячи в офіційне поле, це додало б 1,5–2% до зростання валового внутрішнього продукту, що дало б зрештою 6–6,5% зростання.

Отже, майбутніми напрямками економічного реформування для покращення економічної ситуації в Україні повинні бути такі:

- удосконалення економіки країни шляхом впровадження нового модернізованого підходу до трудових ресурсів
- поліпшення підприємницького та інвестиційного клімату реформування у галузі сільського господарства, транспорту та енергетики;
- інноваційний розвиток;
- активізація регіональної політики підприємництва.
- продовження приватизації;
- стимулювання економічної активності та внутрішнього споживання в Україні;
- збільшення соціального сектору у Державному бюджеті України.

Таким чином, можна з певністю сказати, що для забезпечення високих темпів економічного зростання в Україні необхідне та можливо, у першу чергу, за рахунок виваженої політики Уряду та нагальних внутрішніх ресурсів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. DATABASE. Main GDP aggregates. GDP and main components (output, expenditure and income). / [Електронний ресурс]. – Режим доступу – <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do>
2. Europe in figures - Eurostat yearbook. National accounts and GDP./ [Електронний ресурс]. – Режим доступу – http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/National_accounts_and_GDP
3. Валовий внутрішній продукт за 2015 рік (СНР-2008) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2015/vvp/vvp_kv/vvp_kv_u/vvpf_kv2015_u_n.htm - офіційний сайт Державної статистики України.
4. Виробництво та розподіл валового внутрішнього продукту за видами економічної діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2008/vvp/vvp_ric/vtr_u.htm - офіційний сайт Державної статистики України.
5. Глобальна фінансова криза 2008 року https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D0%BB%D0%BE%D0%B1%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0_%D1%84%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%B0_2008_%D1%80%D0%BE%D0%BA%D1%83
6. Звіт з якості національних рахунків України [Електронний ресурс] : Стандартний звіт щодо якості національних рахунків – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
7. О.Г.Милашко, О.П.Русєва. Міжнародна статистика: Навч. Посібник. Одеса: ОДЕУ, ротапринт, 2002 р. – 123 с.
8. О.Г.Милашко. Система національних рахунків. Опорний конспект лекцій. Одеса: ОДЕУ, ротапринт, 2002 р. – 123 с.
9. Практика составления региональных счетов на Украине. Подготовлено Госкомстатом. Організація Об'єднаних Націй. 2004. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу – <http://www.ukrstat.gov.ua/>
10. С.С.Герасименко, В.А.Головко, І.М.Нікітіна. Система національних рахунків: навч. посібник. – К.: ІВЦ Держкомстату України, 2005. - 217 с.
11. Савченко А. Г. Макроекономіка: підручник / А. Г. Савченко. — К.: КНЕУ, 2005. — 441 с. - ISBN 966–574–781–9.
12. Система национальных счетов: учеб. пособ. / [Н. Д. Кремлев] – К.: Курганстат, 2009. – 303 с.
13. Система національних рахунків: навч. посібник / [Р. М. Моторин, Т. М. Моторина] – К.: КНЕУ, 2001. – 336 с. – ISBN 966-574-278-7.
14. Система національних рахунків: навч. посібник. / [А. З. Підгорний, О. Г. Милашко] – К.: ОДЕУ, 2009. – 121 с.

15. Словник з регіональної політики. Інститут регіональних та євроінтеграційних досліджень «ЄвроРегіо Україна» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.eru.org.ua/index.php?page=1194>.
16. Статистика: Підручник / за ред А.В.Головача, А.М.Єріної, О.В.Козирєва. – К.: Вища шк., 1993.
17. Статистика: Підручник / С.С.Герасименко, А.В.Головач та ін. – К: КНЕУ, 2000. - 467 с.
18. Статистичний бюлетень «Національні рахунки України». 2004-2014. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу – <http://www.ukrstat.gov.ua/>
19. Статистичний збірник «Національні рахунки України». 2004-2014. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу – <http://www.ukrstat.gov.ua/>
20. Статистичний щорічник України за 2004 рік [Текст] : сборник / Держ. комітет статистики України ; за ред. О. Г. Осауленка. - Київ : Консультант, 2005. - 591 с.
21. Статистичний щорічник України за 2005 рік : сборник / Держ. комітет статистики України ; за ред. О. Г. Осауленка. - Київ : Консультант, 2006. - 575 с.
22. Статистичний щорічник України за 2006 рік : сборник / Держ. комітет статистики України ; ред. О. Г. Осауленко. - Київ : Консультант, 2007. - 551 с.
23. Статистичний щорічник України за 2007 рік : сборник / Держ. комітет статистики України ; ред. О. Г. Осауленко. - Київ : Консультант, 2008. - 571 с.
24. Статистичний щорічник України за 2008 рік [Текст] : сборник / Держ. комітет статистики України ; ред. О. Г. Осауленко. - Київ : Інформаційно-аналітичне агенство, 2009. - 566 с.
25. Статистичний щорічник України за 2009 рік [Текст] : сборник / Держ. комітет статистики України ; ред. О. Г. Осауленко. - Київ : Інформаційно-аналітичне агенство, 2010. - 566 с.
26. Статистичний щорічник України за 2010 рік : сборник / Держ. служба статистики України ; ред. О. Г. Осауленко. - Київ : Август-Трейд, 2011. - 560 с.
27. Статистичний щорічник України за 2011 рік [Текст] : справочное издание / Держ. служба статистики України ; [за ред. О. Г. Осауленка]. - Київ : Август-Трейд, 2012. - 558 с.
28. Статистичний щорічник України за 2012 р. / Держкомстат України. — К.: Держаналітформ, 2013. — 551 с.
29. Статистичний щорічник України за 2013 рік / Державний комітет статистики України ; [за ред. О. Г. Осауленка ; відп. за вип. О.А. Вишневська]. - К. : Август Трейд, 2014. - 534 с.
30. Теорія макроекономіки [Текст] : навчальний посібник / М.І. Небава. - К. : ВД "Слово", 2005. - 536 с. - ISBN 966-8407-15-6 : Б. ц.